

IJzerbekken (Alveringem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017C469

Oktober 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert en Clara Thys
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	6
2.4 Conclusie	7
Deel 3: Bibliografie.....	7

FIGURENLIJST (2017C469)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	5
--	---

TABELLENLIJST (2017C469)

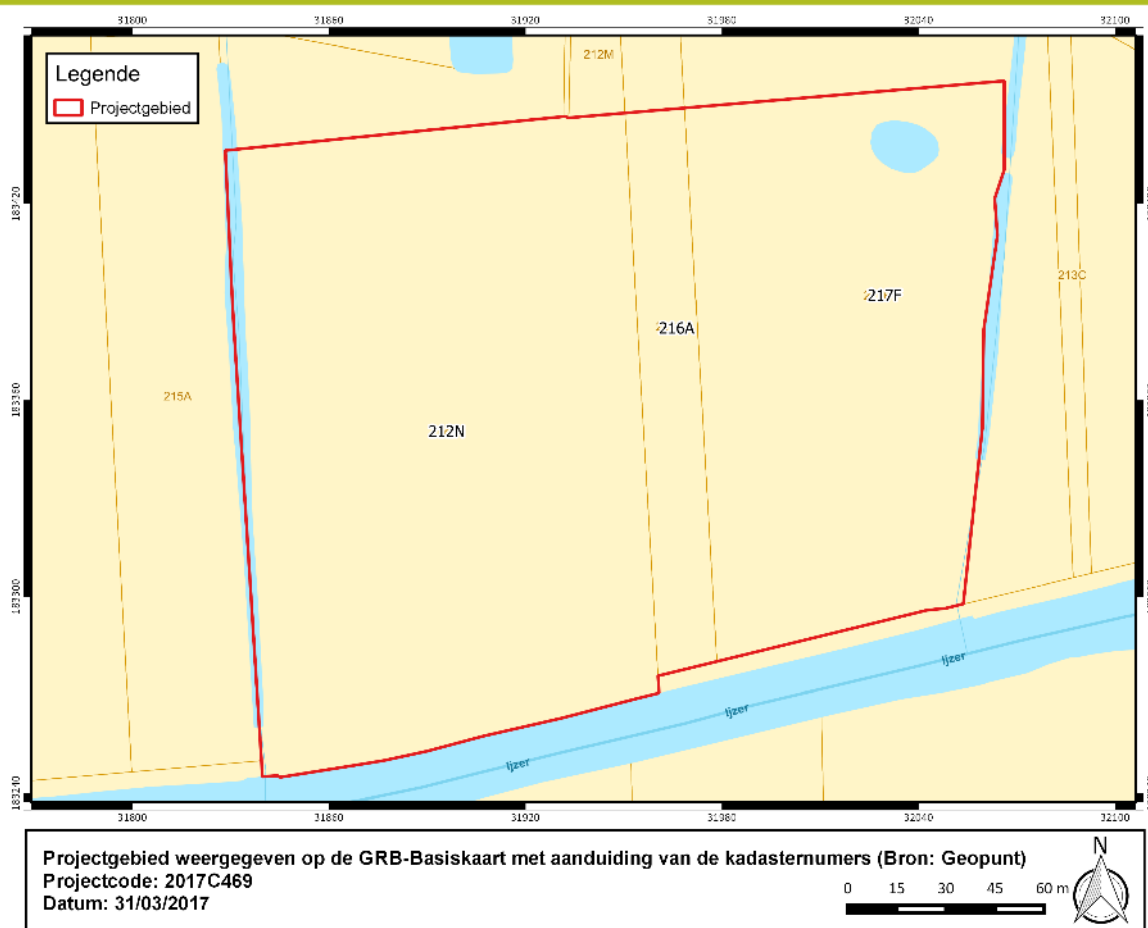
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	AGENTSCHAP NATUUR & BOS, Vlaamse Overheid Koning Albert I-laan 1/2 bus 74 8200 Brugge	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Alveringem
	Deelgemeente	Beveren-aan-de-IJzer
	Postcode	8690
	Adres	Lindestraat
	Toponiem	IJzerbekken
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 31769 Y _{min} = 183237 X _{max} = 32106 Y _{max} = 183471
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Alveringem, Afdeling 9, Sectie A, nr's: 212N, 216A, 217F Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

De Vlaamse Overheid plant een landschapsherprofilering op het terrein in Beveren-aan-de-IJzer, tussen de Lindestraat in het noorden en de IJzer in het zuiden. De landschapsverbetering staat in het teken van natuurontwikkeling om door middel van enkele ingrepen zo het terrein aantrekkelijker te maken voor verschillende soorten weidevogels. De oppervlakte van het gehele plangebied bedraagt ca. 4,02ha, de totale ingreep in de bodem heeft betrekking op ca. 7465m². De werkzaamheden omvatten de uitbreiding en het verdiepen van een bestaande pool, de aanleg van een klein heuvellandschap in dambordpatroon en het uitbreiden van een lijnelement. Momenteel is het terrein in gebruik als grasland.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in het IJzerbekken. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied in hoofdzaak getijdenafzettingen van het Holoceen. Deze rusten op een mogelijk afwezig, laat-Pleistoceen eolisch pakket. Daaronder bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan en getijdenafzettingen van het Eemiaan. Het terrein bevindt zich dus integraal in het alluvium van de IJzer. Het sediment bestaat dan ook in hoofdzaak uit klei. De bodemkaart wijst op een mogelijke wetlandsituatie. Aangezien het alluviaal gegeven mogelijk geresulteerd heeft in een complexe bodemkundige situatie werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd inderdaad een organisch pakket bestaand uit veen waargenomen op een diepte van gemiddeld 1m onder het huidige maaiveld. Dit organisch pakket vertoont echter geen tekenen van oxidatie of bodemvorming waardoor aangenomen wordt dat het steeds onder water heeft gestaan. Er is dus geen sprake van een oud looppniveau dat bedreigd wordt door de geplande werken. Gelet op de waterverzadigde toestand van het terrein doorheen de voorbije millennia worden op het terrein geen resten van bewoning verwacht.

Historisch en cartografisch onderzoek wijzen op een doorlopend ruraal karakter van de omgeving tot op heden. Dit wordt bevestigd door de gegevens van de Centraal Archeologische Inventaris, hierop worden in de ruime omgeving quasi uitsluitend laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht weergegeven. Hetzij gekend door middel van cartografische indicatoren en/of oppervlaktevondsten bij een veldprospectiecampagne in het kader van een doctoraatsverhandeling. Ook direct ten noorden van de planlocatie staat een gekende hoeve met walgracht afgebeeld. In de ruime omgeving zijn geen onmiddellijke indicatoren voor menselijke aanwezigheid in oudere perioden. Echter kan met enige zekerheid gesteld worden dat de CAI en de relatieve “schaarste” aan gekende waarden eerder een gebrek aan onderzoek weerspiegelen dan de archeologische realiteit, zeker gelet het huidige, zeer rurale karakter van de gehele regio.

De landschappelijke waarnemingen hebben belangrijke implicaties op archeologisch vlak. De belangrijkste factor is de ligging van het plangebied in het alluvium van de IJzer. Vanwege de zeer natte omstandigheden doorheen de tijd is het terrein niet geschikt voor bewoning. Concreet betekent dit dat de verwachting inzake bewoningssporen, en bijgevolg sporenarcheologie nihil is. Er moet echter rekening gehouden worden met menselijke activiteiten van andere aard, en dan met name subsistentieactiviteiten zoals visvangst ed. Op archeologisch vlak vertaalt dit zich echter in puntwaarnemingen, resten die niet in een groter ruimtelijk kader te vatten zijn maar enkel sporadisch en louter toevallig worden aangetroffen. Gelet op de beperkte oppervlakte van de ingrepen, de geringe diepte ervan, in combinatie met de eerder lage verwachting en de huidige natte toestand van het terrein wordt verder archeologisch onderzoek weinig zinvol geacht.

2.3 Gemotiveerd advies

Voor de geplande werkzaamheden van de Vlaamse Overheid aan het terrein tussen de Lindelaan en de IJzer worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De vaststellingen van het landschappelijk bodemonderzoek geven aan dat het terrein altijd te nat is geweest voor bewoning. Er is met andere woorden geen verwachting inzake sporenarcheologie. Een onderzoek door middel van proefsleuven zou omwille van deze verwachting niet zinvol zijn.

Meer geschikt inzake het geschetste verwachtingspatroon is een actieve werfopvolging door een archeologisch team. Hierbij moet echter rekening gehouden worden met de huidige natte toestand van het terrein en de aard van de geplande werken. Bestaande watervoerende lichamen zullen worden verdiept of het profiel van de oevers gewijzigd, dit impliceert dus dat de machinale graafwerken ten dele onder water zullen gebeuren. Met andere woorden, de zichtbaarheid inzake eventuele resten zal bijgevolg minimaal zijn. Verder wordt duidelijk dat, hoewel er geen aanwijzingen zijn dat zich in de top van het oude veenpakket een stabilisatieniveau heeft gevormd, dit veenpakket ook niet bedreigd wordt door de geplande werken. Ten derde zou de financiële last die verder archeologisch onderzoek met zich zou meebrengen niet in verhouding staan tot eventuele resultaten. Omwille van voornoemde redenen kan een verderschrijdend onderzoekstraject niet verantwoord worden.

Uiteraard moet in dit dossier gewezen worden op de archeologische meldingsplicht. Indien bij de geplande graafwerken zaken aan het licht komen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat het archeologisch erfgoed betreft dient hiervan zo snel mogelijk melding gemaakt te worden bij het Agentschap Onroerend Erfgoed, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

2.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant een landschapshermodellering in functie van natuurontwikkeling. Gelet op de ligging binnen de stroomvlakte van de IJzer is de verwachting inzake bewoningssporen laag. Eventueel aanwezige archeologische resten binnen dit landschappelijk kader bestaan hoofdzakelijk uit puntwaarnemingen. Gelet de aard van de geplande werken en het eerder lage archeologisch potentieel dient op basis van een kosten-baten afweging afgezien te worden van een verderschrijdend onderzoekstraject.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt